

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI  
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI**



**“TASDIQLAYMAN”**

**Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti**

O.SH.Bazarov

2024 yil

Ro'yhatga olindi № 05/02/065

27 iyun 2024 yil

**XORIJIY INVESTITSIYA**  
fanining

**O'QUV DASTURI**

**Bilim sohasi:** 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq  
**Ta'lim sohasi:** 410 000 – Biznes va boshqaruv  
**Ta'li yo'nalishi:** 60410600-Sug'urta ishi

Qarshi-2024 y.

Fan/modul kodi XI 2202	O'quv yili 2024-2025	Semestr 4	ECTS - Kreditlar 2	
Fan/modul turi majburiy	Ta'lim turi O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
1. Xorijiy Investitsiya	30	30	60	
2.	<p><b>I. Fanning mazmuni</b>  “Xorijiy investitsiyalar” fanining asosiy maqsadi-talabalarda investitsiyalarni iqtisodiy mohiyati, investitsiyalarni moliyalashtirish manbalari, investitsiyalarni jalb etish, davlat investitsiya dasturini shakllantirish, investitsiya loyihalarini baholash bo'yicha, innovatsiyalarning mohiyati, nazariy va amaliy bilim ko'nikma va malaka shakllantirish hisoblanadi.</p> <p>Ushbu maqsadga erishish uchun fan bo'yicha talabalar investitsiyalar, ularni tashkil topish manbalari, xorijiy investitsiyalar va ularning harakati, investitsiyalar loyihalarining moliyaviy va iqtisodiy samaradorligini baholash, investitsiyalar faoliyatiga doir qonunlar, qarorlar va boshqa normativ hujjatlarni o'rganishlari, o'zlashtirishlari, innovatsiyalar jarayonlari haqida bilim, ko'nikma va malakasini quyidagi talablar qo'yiladi.</p> <p><b>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</b>  <b>II.I. Fan tarkibiga qo'idagi mavzular kiradi:</b>  <b>1-mab3y. Xorijiy investitsiyalar haqida tushuncha va uning mohiyati.</b>  <b>Globalashuv hamda iqtisodiy integratsiyalashuvning kuchayib borishida investitsiya jarayonlari.</b></p> <p>Xorijiy investitsiyalarning mazmun-mohiyati va ahamiyati. Xorijiy investitsiyalarni O'zbekiston iqtisodiyotiga jalb qilishning ob'ektiv zarurligi. To'g'ridan to'g'ri va portfel investitsiyalar o'rtasidagi farqlar. Xorijiy investitsiyalarning shakl va turlari. Globalashuv va iqtisodiy integratsiyalashuv jarayonlarining o'ziga xos xususiyatlari. Xalqaro kapital migratsiyasi: sabablari, omillari va ko'rsatkichlari. Globalashuv va iqtisodiy integratsiyalashuv jarayonlari.</p> <p><b>2-mab3y. Xorijiy investorlar huquqiy holatining o'ziga xos xususiyatlari.</b> Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning ilmiy-uslubiy asoslari. Investitsiya munosabatlari qatnashchilarining huquqiy holati. O'zbekiston Respublikasida xorijiy investorlarning huquq va majburiyatlari. Xorijiy investitsiyalarning iqtisodiy mohiyati va iqtisodiyotga jalb qilishning ob'ektiv zarurligi. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning chet el tajribasi. Qulay investitsiya muhiti. O'zbekiston Respublikasining investitsiya siyosati. Xorijiy</p>			



investitsiyalarini jalb qilishni rag'batlantirish strategiyasi

**3-mab3y. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni rag'batlantirishning zamonaviy shakl va usullari.**

Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish holatini tahlil qilish. Xorijiy investitsiyalarni milliy iqtisodiyotga jalb etishning holati va tarkibi. To'g'ridan to'g'ri va portfel investitsiyalarni jalb etishda investitsiya muhitining o'rni. Xorijiy investitsiyalar ishtirokidagi korxonalarni tashkil etish

**4-mab3y. Xorijiy investorlar uchun O'zbekiston iqtisodiyotini jalb qiluvchanligini oshirishning asosiy yo'nalishlari.**

O'zbekiston iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarni jalb etishning ustuvor yo'nalishlari. Xorijiy investitsiyalarni jalb etish mexanizmi va asosiy yo'nalishlari. Respublika hududlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishdagi mavjud muammolar. Xorijiy investitsiyalarni jalb etishga hududiy jihatdan yondashuv

**5-mab3y. O'zbekiston Respublikasida tashqi iqtisodiy faoliyatni xorijiy investitsiyalar yordamida rivojlantirish masalalari.**

Tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat tomonidan boshqarilishi. O'zbekiston Respublikasi tashqi iqtisodiy munosabatlarining takomillashtirishda investitsiyalardan foydalanish. O'zbekiston Respublikasida tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish konsepsiyasi. Xorijiy investitsiyalar ishtirokidagi korxonalarni tashkil etish, tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirishning asosiy yo'nalishi sifatida.

**6-mab3y. Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda erkin iqtisodiy zonalarining o'rni**

Erkin iqtisodiy zonalar haqida tushuncha. Erkin iqtisodiy zonalarining turlari. Erkin iqtisodiy zonalarini tashkil etilishi. Erkin iqtisodiy zonalarining maqsadi, vazifalari. Erkin iqtisodiy zonalarining rivojlanish bosqichlari. Erkin iqtisodiy zonalarining turli mamlakatlardagi tajribasi. O'zbekistonda erkin iqtisodiy zonalarining tashkil etilishi. Erkin iqtisodiy zonalarini tashkil etish va faoliyat ko'rsatish amaliyoti. Erkin iqtisodiy zonalar faoliyatini muvofiqlashtirishda davlat boshqaruvi organlarining funksiyalari.

**7-mab3y. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikka xorijiy investitsiyalarni jalb etish.**

Mamlakatimiz iqtisodiyotini rivojlantirishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati. O'zbekistonda faoliyati bilan shug'ullanish uchun yaratilgan shart-sharoit va imkoniyatlar. Mamlakatimizda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda xorijiy kredit liniyalaridan foydalanish. O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda investitsiyaviy muhitni shakllantirish.

**III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar**

**Amaliy mashg'ulotlar uchun q'oyidagi mavzular tavsiya etiladi:**

1-mavzu. Xorijiy investorlar huquqiy holatining o'ziga xos xususiyatlari. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning ilmiy-uslubiy asoslari.

- 2 mavzu. Xorijiy investorlar huquqiy holatining o'ziga xos xususiyatlari..
- 3-mavzu. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning ilmiy-uslubiy asoslari
- 4-mavzu. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni rag'batlantirishning zamonaviy shakl va usullari.
- 5-mavzu. Xorijiy investorlar uchun O'zbekiston iqtisodiyotini jalb qiluvchanligini oshirishning asosiy yo'nalishlari.
- 6-mavzu. O'zbekiston Respublikasida tashqi iqtisodiy faoliyatni xorijiy investitsiyalar yordamida rivojlantirish masalalari.
- 7-mavzu. Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda erkin iqtisodiy zonalarning o'rni
- 8-mavzu. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikka xorijiy investitsiyalarni jalb etish.

#### **IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar**

##### ***Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:***

1. Xorijiy investitsiyalarni O'zbekiston iqtisodiyotiga jalb qilishning ob'ektiv zarurligi
2. O'zbekiston Respublikasida xorijiy investorlarning huquq va majburiyatlari.
3. O'zbekiston Respublikasining investitsiya siyosati
4. Xorijiy investitsiyalarni milliy iqtisodiyotga jalb etishning holati va tarkibi.
5. O'zbekiston iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarni jalb etishning ustuvor yo'nalishlari.
6. Investitsiya munosabatlari qatnashchilarining huquqiy holati
7. Moliyaviy va real investitsiyalarning o'zaro bog'liqligi
8. Investitsiya faoliyatiga ta'sir etish omillari va usullari
9. Investitsiya dasturlari asosida investitsiyalar va investitsiya faoliyatini tashkil etish
10. O'zbekiston Respublikasida qulay investitsiya muhitini muntazam ravishda yaxshilab borish vazifalari
11. Xorijiy investorlarga berilgan imtiyozlar va kafolatlar
12. Respublika hududlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishdagi mavjud muammolar.
13. Tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat tomonidan boshqarilishi
14. O'zbekiston Respublikasida tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish konsepsiyasi.
15. Xorijiy investitsiyalar ishtirokidagi korxonalarni tashkil etish, tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirishning asosiy yo'nalishi sifatida.
16. Erkin iqtisodiy zonalar haqida tushuncha
17. Erkin iqtisodiy zonalarini tashkil etilishi. Erkin iqtisodiy zonalarning maqsadi, vazifalari.
18. Mamlakatimiz iqtisodiyotini rivojlantirishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati.
19. Mamlakatimizda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda



	<p>xorijiy kredit liniyalaridan foydalanish</p> <p>20. Mamlakatimizda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda xorijiy kredit liniyalaridan foydalanish</p>
3.	<p><b>V. Fan o'qitilishning natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)</b></p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <p>investitsiyaning turlari va shakllari; investitsiya faoliyatini muvofiqlashtirish usullari; investorlarning huquq va majburiyatlari; investitsiya muhiti va unga ta'sir etuvchi omillar <i>haqida tasavvurga ega bo'lishi</i>;</p> <p>investitsiya dasturini shakllantirish va nazorat qilish tartibini; kapital qo'yimlarni moliyalashtirish tartibini; kapital qurilishda loyihalashtirish va kapital qurilish ishlarini olib borish usullarini; investitsiyalarni byudjetdan moliyalashtirish ochish shartlarini; lizing operatsiyalarini tashkil etish va lizing to'lovlari summasini aniqlashni; investitsiyalarni loyihaviy moliyalashtirish va investitsiya risklarini boshqarishni <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>;</p> <p>investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni, turlari, funksiyalari, obyektlari va subyektlari to'g'risida; investitsiya siyosati, uning mazmuni va iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitidagi xususiyatlari hamda investitsiya faoliyatini muvofiqlashtirish to'g'risida; investitsiya faoliyatining qonuniy-me'yoriy bazasi to'g'risida; O'zbekiston Respublikasi Investitsiya dasturi to'g'risida; investitsiyalarni moliyalashtirish usullari; investitsiyalarni byudjetdan moliyalashtirish, investitsiyalarni loyihaviy moliyalashtirish to'g'risida; investitsiya risklari va ularni boshqarish yo'llari to'g'risida <i>ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak</i>.</p>
4.	<p><b>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ma'ruzalar;</li> <li>• interfaol keys-stadilar;</li> <li>• seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar);</li> <li>• guruhlarda ishlash;</li> <li>• taqdimotlarni qilish;</li> <li>• individual loyihalar;</li> </ul> <p>jamo bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.</p>
5.	<p><b>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</b></p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, taxlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p><b>Asosiy adabiyotlar</b></p> <p>1.A.V.Vaxobov, Sh.X.Xajibakiyev, N.G.Mo'minov.Xorijiy investitsiyalar. O'quv qo'llanma.Toshkent, "Moliya" nashriyoti, 2010 yil.</p> <p>2.L. I. Yuzvovich, S.A. Degtyareva, E. G. Knyazevoy i dr. Investitsii.</p>

Uchebnik, Ekaterinburg 2016 god. -348 str.

3.Bekmurodov A.SH., Qoriyeva Yo.K., Nematov I.U., Nabiev D.H., Kattayev N.T.Xorijiy investitsiyalar. O'quv qo'llanma.-T.: TDIU, 2010.-196 bet.

4.Yo.K.Qoriyeva, I.U.Nematov, N.T.Kattayev. Xorijiy investitsiyalar. Ta'lim texnologiyasi. – T.: TDIU, 2010, 154-bet.

5.Yo.K.Qoriyeva, I.U.Nematov, N.T.Kattayev. Xorijiy investitsiyalar. O'quv- uslubiy majmua. -T.: TDIU, 2010, 134- bet

6.Mustafakulov SH.I. Investitsion muhit jozibadorligi. Ilmiy-amaliy qo'llanma. – Toshkent:Baktria press, 2017.-320 b.

7.G'ozibekov D.G', Nosirov E.I. O'zbekiston iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish. Risola. – T.: «Iqtisod-moliya», 2007. – 92 b.

8.Vahabov A.V., Tadjibayeva D.A., Xajibakiyev SH.X. Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar: darslik. -T.: Baktria press, 2015. -584 b. 28.

9.G'ozibekov D.G'.Investitsiyalarni moliyalashtirish masalalari.-T.: "Moliya", 2003. -45 b.

#### Q'oshimcha adabiyotlar.

10.Ковалев В.В. Методы оценки инвестиционных проектов. – М.: "Финансы и статистика", 2002 – 144 стр.

11.Подшеваленко Г.П., Лахматкина Н.И., Макарова М.В. и др. Инвестиции: учебное пособие. Финансовая академия при Правительстве РФ. – М.: "КНОРУС" – 2004 г. 208 стр.

12.Ковалев В.В. и др. Инвестиции. Учебник. – М.: ТК Велби, изд-во Проспект, 2005. – 440 стр.

13.Геронина Н.Р. Инвестиционная активность населения. М.: Палеотип, 2005. 216 с.

14.Красавина Л.Н. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения. Учебник. – М.: Финансы и статистика, 2008. -10-38 с.

15.Лахметкина Н И Инвестиционная стратегия предприятия: Учеб Пос.- м. КНОРУС 2008 -320 ст 13. Зви Боди Роберт, К. Мертон "Финансы - М.: Вильямс, 2008. – 780с.

16.Бочаров В. В. Инвестиции:Учебник-2 –е издание - СПб:Питер 2009 - 348с. 798

17.Лаврушин О.И., Афанасьева О.Н., Корниенко С.Л. Банковское дело: современная система кредитования. Учебное пособие. – М.: КНОРУС, 2009. – 15-26 с.

18.Qo'ziyeva N.R. Xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalar faoliyatini rag'batlantirishning moliya-kredit mexanizmini takomillashtirish yo'nalishlari. Iqtisodiyot fanlari doktori ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiyasi avtoreferati.-T.:BMA, 2008. -11 b.

19.Dictionary of International Trade. Global Marketing Strategies, 2015, p.82.

20.Alain Noël, Is social investment inimical to the poor?, *Socio-Economic Review*, Volume 18, Issue 3, July 2020, Pages 857–880,



<https://doi.org/10.1093/ser/mwy038>.

**Axborot manbalari**

21. [www.lex.uz](http://www.lex.uz) – (O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi)

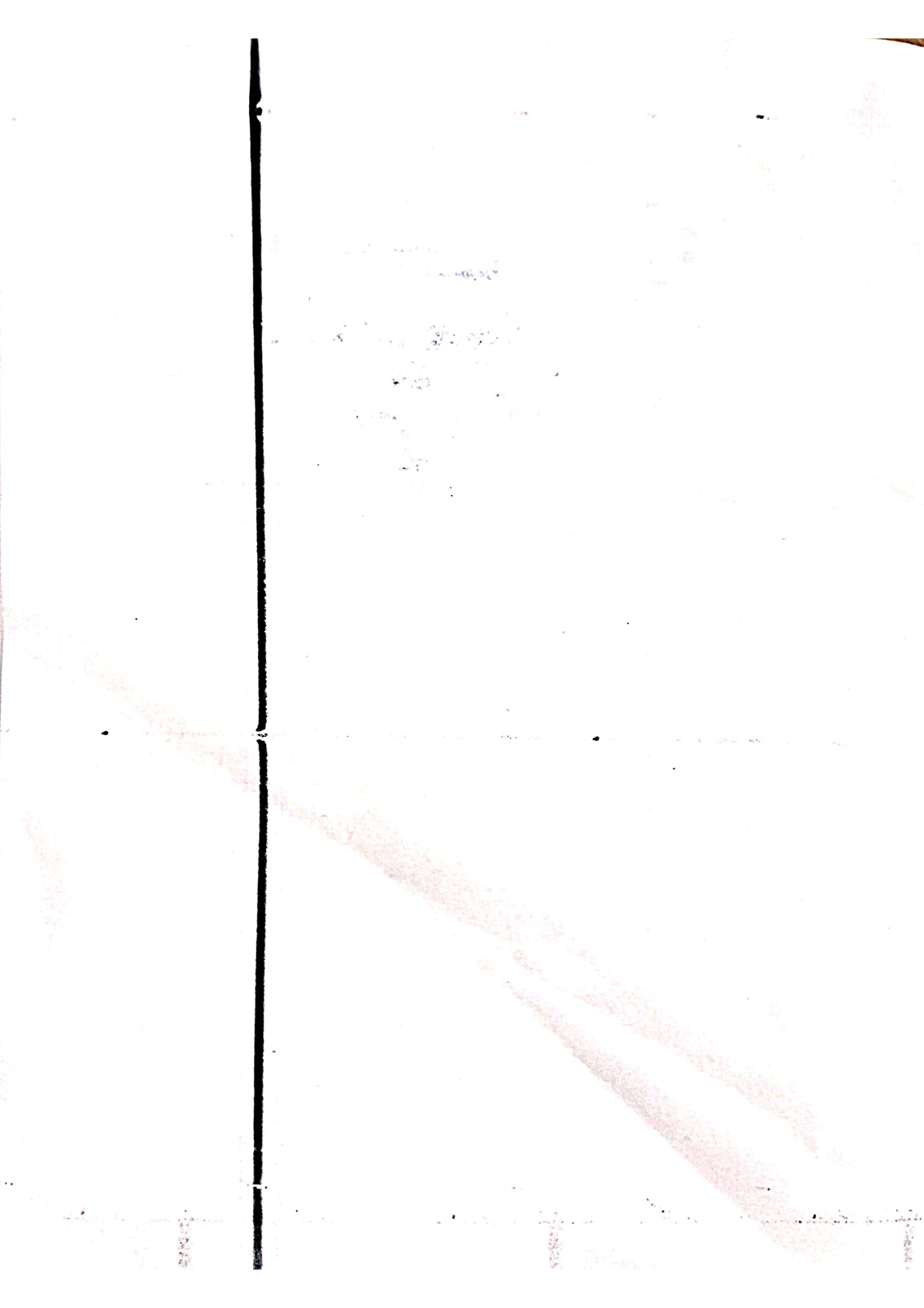
22. [www.ziyonet.uz](http://www.ziyonet.uz) – (Jamoat axborot ta'lim tarmog'i sayti)

23. [www.mift.uz](http://www.mift.uz) – (O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi sayti).

7. Fan dasturi Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti Kengashida (2024 yil "\_\_\_" \_\_\_ dagi \_\_\_-sonli bayonnomasida) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

8. **Fan modul учун mas'ullar:**  
Yu.Hasanova – QarMII, "Moliya" kafedrasi katta o'qituvchisi

9. **Taqrizchilar:**  
G.P.Erkayeva - QarDU Iqtisodiyot fakulteti dotsenti, i.f.n.  
R.F.Omanov - QarMII «Moliya» kafedrasi mudiri, dotsent, i.f.n.









O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI  
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI



“TASDIQLAYMAN”

Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti

O.SH.Bazarov

2024 yil

Ro'yhatga olindi № 05/04/0155

“27” iyun 2024 yil

INVESTITSIYA VA INNOVATSIYALAR

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	200 000 – Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq
Ta'lim sohasi:	230 000 – Iqtisod
Ta'lim yo'nalishi:	5230900- Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)

Qarshi-2024 y.



Fan/modul kodi INI 4208	O'quv yili 2024-2025	Semestr 7-8-9-10	ECTS - Kreditlar 8	
Fan/modul turi majburiy	Ta'lim turi O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Investitsiya va innovatsiyalar	30	210	240
2.	<p><b>I. Fanning mazmuni</b></p> <p>“Investitsiya va innovatsiyalar” fanining asosiy maqsadi-talabalar investitsiyalarning iqtisodiy mohiyati, investitsiyalarni moliyalashtirish manbala investitsiyalarni jalb etish, davlat investitsiya dasturini shakllantirish, investitsi loyihalarini baholash bo'yicha, innovatsiyalarning mohiuati, nazariy va amal bilim,m, ko'nikma va malaka shakllantirish hisoblanadi.</p> <p>Ushbu maqsadga erishish uchun fan bo'yicha talabalar investitsiyalar, ularni tashkil topish manbalari, xorijiy investitsiyalar va ularning harakati, investitsi loyihalarining moliyaviy va iqtisodiy samaradorligini baholash, investitsi faoliyatiga doir qonunlar, qarorlar va boshqa normativ hujjatlarni o'rganishlari o'zlashtirishlari, innovatsiyalar jarayonlari haqida bilim, ko'nikma va malakasi quyidagi talablar qo'yiladi.</p> <p><b>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</b></p> <p><b>II.I. Fan tarkibiga qo'idagi mavzular kiradi:</b></p> <p><b>1-mab3y. Investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni va mohiyati</b></p> <p>“Investitsiya” fanining predmeti, maqsadi, vazifalari, tarkibiy tuzilishi va boshqa fanlar bilan uzviy bog'liqligi. Investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni va mohiyati. Investitsiyalash maqsadlari va diversifikatsiyalanishi. Investitsiyalarning tasniflanishi. Asosiy fondlarning shakllanishida kapital qo'yilmalarning roli. Moliyaviy va real investitsiyalarning o'zaro bog'liqligi.</p> <p><b>2-mab3y. Investitsiya jarayonlarining mazmuni va asosiy bosqichlari</b></p> <p>Investitsiya jarayonining mazmun-mohiyati. Investitsiyalash maqsadlari va yo'nalishlari. Investitsiyalash ob'ektlarini tanlash. Real investitsiyalarni amalga oshirish. Real investitsiyalarni o'zlashtirish jarayonlari. Moliyaviy investitsiyalarni amalga oshirish xususiyatlari.</p> <p><b>3-mab3y. Investitsiya faoliyatining mazmuni va mohiyati</b></p> <p>Investitsion faoliyat tushunchasi. Investitsiya faoliyatining tarkibiy tuzilishi. O'zbekistonda investitsiya faoliyatini muvofiqlashtirishda davlatning roli. Investitsiya faoliyatiga ta'sir etish omillari va usullari. O'zbekistonda investitsiya faoliyatining me'yoriy-qonuniy bazasi. “Investitsiya faoliyati to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni. Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning investitsiya</p>			



faoliyatini tashkil etish. Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning investitsiya faolligini ta'minlash vazifalari.

#### **4-MAV3y. Investitsiya siyosatining mohiyati va yo'nalishlari**

Investitsiya siyosati: uning mazmuni, roli, asosiy yo'nalishlari va amalga oshirish bosqichlari. Globallashuv va chet el kapital migratsiyasining kuchayishi. Zamonaviy investitsiya siyosatini amalga oshirishda chet el investitsiyalari ko'chishini hisobga olish.

#### **5-MAV3y. Iqtisodiyotni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning roli**

Xorijiy investitsiyalarning mazmun-mohiyati va turlari. Xorijiy investitsiyalarni O'zbekiston iqtisodiyotiga jalb qilishning ob'ektiv zarurligi. Milliy iqtisodiyotga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish turlari va shakllari. To'g'ridan-to'g'ri chet el investitsiyalarining iqtisodiyotni modernizatsiyalashdagi roli. "Chet el investitsiyalari to'g'risida"gi va "Chet ellik investorlar huquqlarining kafolatlari va ularni himoya qilish choralari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonunlarining mazmuni, maqsadi va ahamiyati. Xorijiy investorlarga berilgan imtiyozlar va kafolatlari.

#### **6-MAV3y. Iqtisodiyotning xalqaro integratsiyasida xorijiy investitsiyalarning o'rni va ularning xalqaro harakatini tartibga solish**

Iqtisodiyotning xalqaro integratsiyasi mazmuni, jarayoni hamda milliy iqtisodiyotning rivojida uning xalqaro integratsiyasini ta'minlash va faollashtirishning zarurligi va ahamiyati. Milliy iqtisodiyot xalqaro integratsiyalashuvining asosiy yo'nalishlari va hozirgi talablari. Milliy iqtisodiyotni diversifikatsiyalash, modernizatsiyalash, raqobatbardoshligini oshirish va barqaror rivojlantirishda uning faol xalqaro integratsiyasini ta'minlashning xorij tajribalari. O'zbekistonda milliy iqtisodiyotning xalqaro integratsiyasiga qaratilgan davlat siyosatining asosiy maqsadi va yo'nalishlari. Iqtisodiyotning xalqaro integratsiyasida xorijiy investitsiyalarning tutgan o'rni va ulardan samarali foydalanish yo'nalishlari.

#### **7-MAV3y. Iqtisodiyot va uning real sektorini rivojlantirishda xususiy investitsiyalarning o'rni va ahamiyati**

Iqtisodiyotning real sektori tushunchasi mazmuni va uning milliy iqtisodiyot rivojidagi ahamiyati. Iqtisodiyotning real sektori tarkibiy tuzilishi va shakllanishi. Tuzilmaviy islohotlarning iqtisodiyotning real sektoridagi tarkibiy o'zgarishlarga ta'siri va ahamiyati. Iqtisodiyotning real sektorini rivojlantirish omillari va unda investitsiyalarning tutgan o'rni. O'zbekistonda iqtisodiyot va uning real sektorini rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari va samaralari. O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishga qaratilgan islohotlardan ko'zlangan maqsad va uning amalga oshirilishi natijalari. O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning iqtisodiyot va uning real sektorini hamda mamlakat investitsiya faoliyatini rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati.

#### **8-MAV3y. Investitsiya faoliyatini rivojlantirishda investitsiya muhitining o'rni**

Investitsiya muhiti va unga ta'sir etuvchi omillar. Investitsiya muhitini



baholash usullari. Investitsiya muhitida investitsion salohiyatni o'zni. Investitsiya muhitini shakllantirishda huquqiy-me'yoriy tizim. O'zbekiston Respublikasida qulay investitsiya muhitini muntazam ravishda yaxshilab borish vazifalari.

### **III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar** **Amaliy mashg'ulotlar uchun q'oyidagi mavzular tavsiya etiladi:**

1. Investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni va mohiyati
2. Investitsiya jarayonlarining mazmuni va asosiy bosqichlari Investitsiya faoliyati va investitsiya siyosati
3. Iqtisodiyotni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning roli
4. Iqtisodiyotning xalqaro integratsiyasida xorijiy investitsiyalarning o'zni va ularning xalqaro harakatini tartibga solish Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb etishda erkin iqtisodiy hududlarning o'zni
5. Iqtisodiyot va uning real sektorini rivojlantirishda xususiy investitsiyalarning o'zni va ahamiyati
6. Iqtisodiyot va uning real sektorini rivojlantirishda xususiy investitsiyalarning o'zni va ahamiyati
7. Iqtisodiyotning xalqaro integratsiyasida xorijiy investitsiyalarning o'zni va ularning xalqaro harakatini tartibga solish Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb etishda erkin iqtisodiy hududlarning o'zni
8. Iqtisodiyot va uning real sektorini rivojlantirishda xususiy investitsiyalarning o'zni va ahamiyati
9. Iqtisodiyot va uning real sektorini rivojlantirishda xususiy investitsiyalarning o'zni va ahamiyati
10. Investitsiya faoliyatini rivojlantirishda investitsiya muhitining o'zni Investitsiya faoliyatida kapital qurilish
11. Investitsiya faoliyatini moliyalashtirish manbalari va usullari
12. Investitsiyalarni moliyalashtirishda moliyaviy vositalar
13. Investitsiya faoliyatida kapital qurilish
14. Davlat investitsiya dasturi

### **IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar**

#### ***Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:***

1. Investitsiyalarning tasniflanishi
2. Asosiy fondlarning shakllanishida kapital qo'yilmalarning roli
3. Moliyaviy va real investitsiyalarning o'zaro bog'liqligi
4. Moliyaviy investitsiyalarni amalga oshirish xususiyatlari
5. Investitsiya faoliyatiga ta'sir etish omillari va usullari
6. Qimmatli qog'ozlarni joylashtirish evaziga moliyalashtirish manbalarini jalb etish
7. Investitsiya dasturlari asosida investitsiyalar va investitsiya faoliyatini tashkil etish
8. O'zbekiston Respublikasida qulay investitsiya muhitini muntazam ravishda yaxshilab borish vazifalari
9. Investitsiya dasturlari asosida investitsiyalar va investitsiya faoliyatini tashkil

etish

10.O'zbekiston Respublikasida qulay investitsiya muhitini muntazam ravishda yaxshilab borish vazifalari

11.Jalb etilgan mablag'lar evaziga investitsiya faoliyatini moliyalashtirish

12.Xorijiy investorlarga berilgan imtiyozlar va kafolatlar

13.Kapital qurilishda nazorat ishlarini olib borish

14.Kreditdan foydalanishi ustidan bank nazorati Investitsiyalarni sindikatli kreditlashning o'ziga xos xususiyatlari

15.Xalqaro moliyaviy lizingning iqtisodiyotning modernizatsiyalashdagi o'rnini

16.Korxonalarda innovatsiya strategiyasini shakllantirish

17.Nomoddiy aktivlarni moliyalashtirish va "Gudvili"

18.Risklarni boshqarish va risk darajasini pasaytirish

3. **V. Fan o'qitilishning natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)**

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

investitsiyaning turlari va shakllari; investitsiya faoliyatini muvofiqlashtirish usullari; investorlarning huquq va majburiyatlari; investitsiya muhiti va unga ta'sir etuvchi omillar *haqida tasavvurga ega bo'lishi*;

investitsiya dasturini shakllantirish va nazorat qilish tartibini; kapital qo'yimlarni moliyalashtirish tartibini; kapital qurilishda loyihalashtirish va kapital qurilish ishlarini olib borish usullarini; investitsiyalarni byudjetdan moliyalashtirish ochish shartlarini; lizing operatsiyalarini tashkil etish va lizing to'lovlari summasini aniqlashni; investitsiyalarni loyihaviy moliyalashtirish va investitsiya risklarini boshqarishni *bilishi va ulardan foydalana olishi*;

investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni, turlari, funksiyalari, obyektlari va subyektlari to'g'risida; investitsiya siyosati, uning mazmuni va iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitidagi xususiyatlari hamda investitsiya faoliyatini muvofiqlashtirish to'g'risida; investitsiya faoliyatining qonuniy-me'yoriy bazasi to'g'risida; O'zbekiston Respublikasi Investitsiya dasturi to'g'risida; investitsiyalarni moliyalashtirish usullari; investitsiyalarni byudjetdan moliyalashtirish, investitsiyalarni loyihaviy moliyalashtirish to'g'risida; investitsiya risklari va ularni boshqarish yo'llari to'g'risida *ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak*.

4. **VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

Fanni o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalar, jumladan quyidagi interaktiv uslublardan, jumladan muhokama-munozara, jamoaviy muhokama yoki muammolar ruyxatini tuzish, vaziyatni o'rganish, tahlil qilish, bahs yoki munozaralar olib borish (debate), tanqidiy fikrlash, rolli o'yinlar (role play), kichik guruhlarda ishlash, aqliy hujum (brainstorming), klaster (cluster), baliq skeleti (fish skeleton), ajurli arra (saw), FSMU, bumerang, skarabey, kaskad, "Venn" diagrammasi, nilufar guli pinbord, "T-sxema", blits-so'rov, ma'ruza-anjuman texnikasi, BBXB (Bilaman, bilishni xohlayman, bilib oldim), toifalash,



	konseptual va insert jadvallaridan keng foydalaniladi.
5.	<p><b>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</b></p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, taxlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p><b>Asosiy adabiyotlar</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Zайиров Л., Насиров Э., Ханова Н., Асамходжаева Ш. Инвестиции. Учебное пособие. – Т.: IQTISOD-MOLIYA, 2019. – 448 с.</li> <li>2. Mamatov B.S., Xo'jamqulov D.YU., Nurbekov O.SH. Investitsiyalarni tashkil etish va moliyalashtirish. Darslik. Toshkent moliya instituti. – Т.: IQTISOD-MOLIYA, 2014. – 608 b.</li> <li>3. Muratov R., Jalolova I., Oripov S. “Korxonа iqtisodiyoti”. Darslik.- Т.: “Fan va texnologiya”, 2014. 91-b.</li> <li>4. Mustafakulov SH. Investitsion muhit jozibadorligi. Ilmiy-amaliy qo'llanma. Т. - 2017</li> <li>5. Сабирова Л.Ш., Носиров Э.И. Иностранные инвестиции: Учебное пособие. - Т.: Иқтисод-молия, 2016.- 150 с.</li> <li>6. Сабирова Л.Ш., Хужамкулов Д.Ю. Инвестиция. Учебное пособие. - Т.: Иқтисод-молия, 2019.- 254 с.</li> <li>7. Xashimov A.A., Madjidov SH.A., Mo'minova N.M. Investitsiyalarni tashkil etish va moliyalashtirish. O'quv qo'llanma. – Т.: Sharq, 2014. – 247 b.</li> <li>8. Xamidova F.A. Prioritetniye napravleniya privilecheniya finansovix investitsiy. Monografiya. – Т.: Iqtisod-moliya, 2014. – 115 s.</li> <li>9. Шимширт Н.Д., Копилевич В.В., Холодова Е.И. Современная инвестиционная и инновационная политика государства: учебно-методическое пособие. – Томск: Издательский Дом ТГУ, 2016. – С.102.</li> <li>10. Юзвович Л.И., Дегтярев С.А., Князева Е.Г. Инвестиции. Учебник. – Екатеринбург: Издательство Уральского университета. 2016. – С. 259.</li> <li>11. Z. Bodie, A. Kane, A. Marcus. Investments.–10th Edition. McGraw-Hill Education, New York, 2014.</li> </ol> <p><b>Q'oshimcha adabiyotlar.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>12 “O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni.</li> <li>13. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2017. - 488 b.</li> <li>14. Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. - Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2017. - 104 b.</li> <li>15. Mirziyoyev SH.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent: “O'zbekiston” NMIU, 2017. - 56 b.</li> </ol>

	<p>16. Mirziyoyev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017.-48 b.</p> <p>17. Николаева И.П. Инвестиции. Учебник. – М.: Дашков и К, 2013. – 256 с.</p> <p>18. Raimjonova M.A. O'zbekistonda erkin iqtisodiy hududlarga investitsiyalarni jalb qilish: nazariy asoslari, hozirgi holati va istiqbollari. Monografiya. – T.: Extremum-press, 2013. – 174 b.</p> <p>19. Игошин Н.В. Инвестиции. Организация, управление и финансирование: Учебник. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 360 с.</p> <p><b>Axborot manbalari</b></p> <p>20. <a href="http://www.lex.uz">www.lex.uz</a> – (O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi)</p> <p>21. <a href="http://www.ziynet.uz">www.ziynet.uz</a> – (Jamoat axborot ta'lim tarmog'i sayti)</p> <p>22. <a href="http://www.mift.uz">www.mift.uz</a> – (O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi sayti).</p>
7.	<p>Fan dasturi Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti Kengashida (2024 yil " __ " __ dagi __-sonli bayonnomasida) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.</p>
8.	<p><b>Fan/modul uchun mas'ullar:</b> Yu.Hasanova – QarMII, "Moliya" kafedrası katta o'qituvchisi</p>
9.	<p><b>Taqrizchilar:</b> G.P.Erkayeva - QarDU Iqtisodiyot fakulteti dotsenti, i.f.n. R.F.Omanov- QarMII «Moliya» kafedrası mudiri, dotsent, i.f.n.</p>



